

ciálních vrstvách se stranou ještě konservativnější, která se od římské církve dělila vlastně jen podáváním večeře Páně pod obojí. M. Jan Rokycana, zvolený — papežem nikdy nepotvrzený — husitský arcibiskup, dosáhl však časem toho, že se tento směr s pražskou stranou sjednotil a trvalé nepřátelství Říma posílilo v pražské straně určitost ve vědomí, že kompromis s Římem musí mít své meze.

Rozhodní husité měli hlavní středisko v nově založeném městě Táboře, po němž se také nazývali, ač jejich strana tvořila celý svaz měst českých a moravských. Nižší šlechta a střední vrstvy měšťanské s těmi venkovany, kteří spolutořili táborskou polní obec [armádu], dávali táborské straně ráz po stránce třídní. Jejich kněží a bohoslovci pokročili nad pražany téměř bezvýhradně k zásadě, že jen Písmo je zdrojem a pravidlem učení a života v církvi Kristově. Ve své konfesi z r. 1431 vyjádřili plně princip, že sám Ježíš Kristus je svrchovaným zákonodárcem církve. Pravda jeho slova musí být stále zkoumána a znovu aplikována. Tradici a církevní sněmy však neuznávali, leč by jejich výroky souhlasily s Písmem a s obyčejí prvotní církve. Odmítli úctu svatých, obrazů, ostatků, neuznávali očištěc, nekonal mše za mrtvé, nedali na postní řády církevní, zjednodušili bohoslužby a úplně do nich zavedli mateřský jazyk, což pražané učinili jen částečně. Jejich kněží konali bohoslužby v prostém šerém šatě a při večeři Páně užívali prostých nádob a kvašeného chleba. S Římem se rozešli stejně rozhodně jako s králem Zikmundem. S celou rozhodností se postavili proti vyšší šlechtě, a proti biskupům a porušenému kleru vystupovali jako Boží mstitelé. Zvolili si vlastního biskupa, Mikuláše z Pelhřimova. Měli výrazné bohoslovce, kteří promýšleli biblické učení, opírajíce se o spisy Viklefovy. Přijali jeho remanentní pojetí večeře Páně a pokročili v tom směru výkladem, že Kristus je při svátosti přítomen posvátně, duchovně, mocně a pravdivě, nikoli však hmotně; vždyť je od svého vstoupení na nebe na pravici Otcově, odkud přijde v oslaveném těle teprve při posledním soudu.

Vedle Viklefa a před ním, namnoze souhlasně s ním v řadě jednotlivostí, působilo na táborské myšlení i *valdenství*, zastoupené

v jižních Čechách mezi německými kolonisty, od nichž jistou měrou pronikalo asi i mezi český lid. Doprovázelo touhu selského lidu po lepším sociálním postavení, brojíc proti povýšenosti pánů i proti lchatství kněží. Některé zprávy mluví o valdenských jako o povstalcích [1340]. Na druhé straně zamítali válku a trest smrti. Společenský řád relativisovali chválou chudoby, odmítali také nádheru chrámů a obřadů, nevěřili v očištěc a v přimluvy svatých, nectili obrazy. Z kázání na hoře [Mat. 5—7] vytěžili Šestero nejmenších přikázání: nehněvati se na bratra bez příčiny, nevzhledati žádostivě na ženu, nepropouštět manželku kromě příčiny cizoložstva, nepřísahat, neodplácet zlym za zlé, milovat nepřátele. Papežskou církev vinili z nenáležitého spojení se státem. Když papež Silvestr přijal císaře Konstantina do církve a navzájem se od něho dal obohatit a obdařit světskou mocí [legendě o tom věřil celý středověk], byl vlit jed do církve. Valdenští odvozovali svůj původ od nezkažené církve předkonstantinovské vypravováním, že Petr Valdus žil jako současník Silvestrův, že se vzepřel spojení s císařskou mocí a udržel skupinu věrných křesťanů stranou od církve zavedené do porušení. Valdenské učení tradovala i skupina drážďanských mistrů v Praze, zvláště M. Mikuláš z Drážďan, jenž r. 1417 zemřel v Míšni jako mučedník pro kalich. I skrze ně mohly působit valdenské zásady na tábory. Brzy se však poměr změnil. Valdenští, po celá pokolení zvyklí na existenci v ústraní, našli ve vítězných táborech oporu a organizovali se nově za jejich pomoci, takže i valdenství v Německu bylo tudy posíleno.

Vedle táborů tvořili stranu jim příbuznou, ale v učení a zvláště v obřadech pražanům bližší *orebité*, zvaní tak podle návrší u Třebechovic v královéhradeckém kraji. V jejich čele stál politicky Jan Žižka. Po jeho smrti [1424] se jmenovali *sirotci*. Naopak radikálním křídlem táborů, zejména v počátcích města Tábora, tedy v letech 1420—1421, byli *chiliasté*. Shromáždili se na Tábor, vyhlížeje brzký konec všech věcí. V očekávání Kristova příchodu se zbavili svých usedlostí, svůj majetek složili ve prospěch celku náběhem ke spotřebnímu komunismu křesťanský motivovanému, prohlašovali úplnou rovnost všech lidí,

TEOLOGICKÝ SEMINÁŘ
Církve adventistů s.d.
V Sázavě